

กระทู้ถามที่ ๐๐๓ ร.

วุฒิสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ปัญหาจากโครงการรับจำนำข้าวโพด

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามนายรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามที่รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาการค้าข้าวโพดตกต่ำ โดยการดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๑/๕๒ ตามโครงการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยประกันราคาไว้ที่ ๘.๕๐ บาท/กิโลกรัม ซึ่งรัฐบาลชุดที่แล้วได้กำหนดจำนวนไว้ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน และรัฐบาลชุดนี้ได้ขยายจำนวนเพิ่มขึ้นอีก ๒๕๐,๐๐๐ ตัน โดยใช้ราคาเดิม ซึ่งการรับจำนำที่มีการตั้งราคาไว้สูงกว่าราคาตลาดที่มีการซื้อขายกันก่อนข้างมากเช่นนี้ ส่งผลให้เกษตรกรนำข้าวโพด เข้ามาร่วมโครงการเป็นจำนวนมากและต้องปิดรับจำนำในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้มีเกษตรกรส่วนหนึ่งไม่สามารถนำผลผลิตมาจำนำได้ทันตามกำหนด ทั้งยังมีการนำผลผลิตของผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกรที่แท้จริงมาสวมสิทธิเพื่อให้ได้รับราคาสูงขึ้นตามราคาจำนำด้วย นอกจากนี้โควตาของแต่ละจังหวัดได้รับก็ไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณผลผลิตข้าวโพดที่ออกมา ทำให้มีการนำข้าวโพดนอกพื้นที่มาจำนำในพื้นที่ อันส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่ไม่สามารถนำผลผลิตไปจำนำได้ ในส่วนของเกษตรกรที่สามารถนำผลผลิตเข้าร่วมโครงการได้ ก็ยังมีได้รับเงินค่าจำนำแต่อย่างใด ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้นำมาซึ่งการชุมนุมประท้วงของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดในหลายจังหวัด จึงเห็นได้ว่าโครงการรับจำนำข้าวโพดของรัฐบาลมีปัญหา ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วก็จะพบว่าเกิดจากการตั้งราคาที่ไม่เหมาะสมเอาใจเกษตรกรมากเกินไป อีกทั้งไม่มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ หากรัฐบาลทำการแทรกแซงโดยการกำหนดราคาที่เหมาะสม มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน ก็จะยังผลให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงการรับจำนำข้าวโพดหรือไม่ และจะมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้นอีกในปีต่อไปได้อย่างไร

๒. รัฐบาลมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้าวโพดอย่างยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร
ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
ชรินทร์ หาญสืบสาย
สมาชิกวุฒิสภา

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๐๓ ร.

ของ นายชรินทร์ หาญสืบสาย สมาชิกวุฒิสภา

เรื่อง ปัญหาจากโครงการรับจำนำข้าวโพด

ข้าพเจ้า นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ปัญหาจากโครงการรับจำนำข้าวโพด ของท่านสมาชิกวุฒิสภา ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๑/๕๒ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ทั้งในเรื่องราคาปรับรับ ปริมาณ และกำกับดูแลและติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามโครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๑/๕๒ โดย

๑. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบการ เข้าร่วมโครงการ ภาครัฐ ภาคราชการ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธ.ก.ส.) องค์การคลังสินค้า (อคส.) และจังหวัดให้ปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรับจำนำของภาครัฐ

๒. ขยายปริมาณรับจำนำ เมื่อมีการเปิดรับจำนำในรอบแรก (๑๑ พฤศจิกายน - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑) มีการรับจำนำสูงมาก และ อคส. แจกหุ้ยรับจำนำเนื่องจากได้รับจำนำข้าวโพดของเกษตรกรไว้เต็มตามเป้าหมายที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ (๕๐๐,๐๐๐ ตัน) เพื่อแก้ไขการชุมนุมร้องเรียนของเกษตรกร ซึ่งยังมีผลผลิตคงเหลือและต้องการเข้าร่วมโครงการ ฯ กับภาครัฐ จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีขอขยายปริมาณรับจำนำเพิ่มเติม ๒๕๐,๐๐๐ และ ๑๕๐,๐๐๐ ตัน (มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒)

๓. การจัดสรรโควตา โดยคณะกรรมการกำกับการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๑/๕๒ ซึ่งมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายอลงกรณ์ พลบุตร) เป็นประธาน ได้พิจารณาจัดสรรโควตาปรับรับจำนำให้แต่ละจังหวัดโดยใช้สัดส่วนผลผลิตคงเหลือตามที่จังหวัดแจ้ง เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ เป็นฐานการคำนวณสัดส่วนการจัดสรรโควตา โดยจัดสรร ๗๐% (๕๒๕,๐๐๐ ตัน) เหลือโควตาสำรองไว้ส่วนกลาง ๓๐% จากปริมาณเป้าหมาย ๗๕๐,๐๐๐ ตัน เพื่อจัดสรรเพิ่มเติมให้จังหวัดที่เกิดปัญหาล่าช้า

ต่อมามีจังหวัดขอรับการจัดสรรโควตาสำรองเพิ่มเติม เนื่องจากยังมีผลผลิตคงเหลือและเกษตรกรต้องการจำหน่ายผลผลิตอีก จำนวน ๑๑ จังหวัด ปริมาณ ๘๑,๕๓๑ ตัน (เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒)

๔. การตรวจสอบการสวมสิทธิ์เกษตรกร ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงการรับจำหน่ายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๑/๕๒ ซึ่งมีพลตำรวจโท อัสวิน ขวัญเมือง ผู้ช่วยผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นประธาน ดำเนินการสุ่มตรวจสอบว่าข้าวโพดที่จำหน่ายเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรจริงรวมทั้งตรวจสอบว่าข้าวโพดที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายในวันที่ ๑๔ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นปริมาณรับจำหน่ายที่เกินเป้าหมาย ๕๐๐,๐๐๐ ตัน ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ เฉพาะรายที่จำหน่ายเกินวงเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรจริง และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นกรณีพิเศษ

๕. การกำกับดูแลและปราบปรามการลักลอบนำเข้าข้าวโพดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสวมสิทธิ์จำหน่ายในโครงการ ฯ โดย

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน ป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตร

๒) ออกประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) เพื่อควบคุมการขนย้ายข้าวโพดตั้งแต่ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม โดยการขนย้ายข้าวโพดเข้ามาในพื้นที่ ๒๖ อำเภอ ใน ๘ จังหวัด จะต้องขออนุญาตขนย้าย

คำตอบข้อที่ ๒

ขอเรียนว่า รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ) เป็นประธาน และให้คณะกรรมการมีหน้าที่กำหนดและเสนอมาตรการรักษาเสถียรภาพแผนปฏิบัติการ วงเงินงบประมาณที่จะใช้ รวมทั้งเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาเสถียรภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งระบบ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้เห็นชอบการดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๒/๕๓ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบให้ดำเนินโครงการ โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการ โดยสรุปดังนี้

๑. ราคาประกันข้าวโพดเมล็ดความชื้น ๑๔.๕% กิโลกรัมละ ๗.๑๐ บาท
 ๒. ปริมาณเป้าหมาย เกษตรกรขอใช้สิทธิประกันรายได้ไม่เกินครัวเรือนละ ๒๐ ไร่
 ๓. ระยะเวลาการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๒
 ๔. ระยะเวลาทำสัญญาประกันรายได้ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน ๒๕๕๒
 ๕. ระยะเวลาขอใช้สิทธิรับเงินชดเชยส่วนต่างราคา หลังวันทำสัญญา ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๓ เดือน นับถัดจากวันทำสัญญาและไม่เกินวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ทั้งนี้ ธ.ก.ส. จะจ่ายเงินให้เกษตรกรภายใน ๓ วันทำการนับตั้งแต่วันที่เกษตรกรมาติดต่อขอใช้สิทธิ
 ๖. การประกาศเกณฑ์กลางอ้างอิง คณะอนุกรรมการกำหนดเกณฑ์กลางอ้างอิง เป็นผู้กำหนดและประกาศเกณฑ์กลางอ้างอิงตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๒ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
- นอกจากมาตรการประกันรายได้ให้เกษตรกรแล้ว คณะกรรมการนโยบายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์จัดเตรียมมาตรการรักษาระดับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นมาตรการเสริมในการยกระดับราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๒/๕๓ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายฯ ได้รับทราบมาตรการในเบื้องต้น ดังนี้
- ๑) มาตรการเพิ่มการแข่งขันด้านการตลาด โดยสนับสนุนเงินทุนปลอดดอกเบี้ยให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ไปจัดสรรให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ใช้รับซื้อข้าวโพด
 - ๒) มาตรการเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ โดยให้ธนาคารพาณิชย์สนับสนุนเงินกู้ใช้รับซื้อข้าวโพดแก่ผู้ประกอบการผลิตแปรรูปข้าวโพดและรัฐชดเชยดอกเบี้ย
 - ๓) ผลักดันการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และผลิตภัณฑ์จากข้าวโพด โดยกรมการค้าต่างประเทศหาตลาดทุกรูปแบบเพื่อระบายส่วนเกินความต้องการใช้ในประเทศ
 - ๔) แทรกแซงตลาดโดยการรับจำนำข้าวโพดฝัก ๓ ชั้นจากเกษตรกร โดยให้ ธ.ก.ส. เป็นผู้รับจำนำ
 - ๕) แทรกแซงตลาดโดยการรับซื้อข้าวโพดจากเกษตรกรและเร่งระบายส่งออก โดยให้ อคส. อ.ต.ก. เป็นผู้รับซื้อ
 - ๖) มาตรการบริหารการนำเข้าโดยมาตรการ Seasonal import licensing เพื่อชะลอการนำเข้าในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก
 - ๗) มาตรการควบคุมการขนย้าย โดยควบคุมเฉพาะในพื้นที่อำเภอที่ติดประเทศเพื่อนบ้านเพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้า

ทั้งนี้ ได้มอบหมายกระทรวงพาณิชย์ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

(๑) ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด รวมทั้งการดูแลให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายทั้งในการชั่งตวงวัด และได้รับราคาสอดคล้องกับคุณภาพผลผลิต

(๒) เพิ่มประสิทธิภาพการค้าในประเทศ ให้มีการระบายส่งออกได้ตามกลไกตลาดปกติ เพื่อดึงราคาตลาดและเพิ่มการแข่งขันซื้อในประเทศ รวมทั้งดูแลช่วยเหลือหาตลาด หากพื้นที่ใดมีปัญหาในด้านการจำหน่ายผลผลิตจะใช้มาตรการเชื่อมโยงตลาด เข้าช่วยเหลือเกษตรกร โดยกรมการค้าภายในเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงผู้ซื้อขายใหญ่เข้าไปรับซื้อผลผลิตจากกลุ่มเกษตรกรโดยตรง

(๓) ป้องกันผลกระทบจากการนำเข้า จัดระบบบริหารการนำเข้าอย่างรัดกุมภายใต้ WTO FTA โดยกำหนดให้ อคส. เป็นผู้นำเข้า กำหนดระยะเวลานำเข้าเพื่อคุ้มครองเกษตรกรในประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ให้นำเข้าเฉพาะผู้จดทะเบียนไว้กับกรมการค้าต่างประเทศ เพื่อกำกับดูแลด้านปริมาณได้อย่างชัดเจน และไม่ส่งผลกระทบต่อราคาในประเทศ

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้าวโพดอย่างยั่งยืนโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำลังอยู่ระหว่างยกร่างยุทธศาสตร์ด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๓/๕๔ - ๒๕๕๗/๕๘ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยปรับระบบการผลิตให้เหมาะสมแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และกระจายผลผลิตออกสู่ตลาดทั้งปี ซึ่งจะต้องสนับสนุนพื้นที่ที่เหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำ การใช้เมล็ดพันธุ์ดี ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ถูกต้องให้เกษตรกรตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ลดต้นทุนการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์และปุ๋ย โดยใช้เมล็ดพันธุ์ของทางราชการที่มีราคาถูกและทนสภาพแห้งแล้งได้ดี ลดค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมีโดยไม่ให้กระทบต่อผลผลิต โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเป็นการปรับปรุงบำรุงดินให้ดีขึ้น ก่อนการเพาะปลูกให้วิเคราะห์ดินเพื่อให้มีการใช้ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสมกับพืชและดิน สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์การเกษตรขายแม่ปุ๋ยให้เกษตรกรผสมใช้เองตามค่าการวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมการปรับช่วงการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บเกี่ยวพร้อม ๆ กัน ปรับปรุงคุณภาพข้าวโพดโดยปล่อยให้แห้งคาต้นหรือเก็บรักษาไว้ในที่อากาศถ่ายเทได้สะดวกเพื่อรอราคา

- ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพัฒนา สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ที่ต้านทานโรค
ทนแล้งและให้ผลผลิตต่อไร่สูง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละแหล่งผลิต

นอกจากนี้ยังมีแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ โดยสร้างระบบ
ประกันภัย เพื่อลดความเสี่ยงและชดเชยรายได้ให้เกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในปีที่เกิดภาวะแห้งแล้งข้าวโพดจะได้รับความเสียหายทำให้ราคาข้าวโพดสูงขึ้น แต่เกษตรกรมีรายได้
ลดลง